

Megjele-
nik heten-
ként há-
romszor,
kedden,
csütörtö-
kön és
szombá-
ton, ösz-
szesen
harmadfél
íven. Di-
vatbábok,
képek, sa-
metszvé-
nyek, him-
zetminták
s más mű-
mellékle-
tekkel.

Előfizeté-
si ára:
helyben,
6 ft. 40 k.
éven-
gyedre 3
ft. 20 k. 6.
p., bori-
tékban 30
kral több.
Vidékre
félre 7
ft. 40 kr.
A szerk.
szállás
zöldfaut.
Jankov-
vitsb. 2d.
emeleth.
bal sarok.

HARMADIK ÉV' ELSŐ FELE.

TARTALOM. Állatkínzás elleni egyeslet. — y M. kisasszonynak, költemény Búhálmittól. Petrarca' áldása,
beszély' vége Jodoktul. Társaséleti szemle.

ÁLLATKÍNZÁS ELLENI EGYESLET.

Illy czímet viselendne azon társaság, mellynek alakítására tr. Almási Balogh Pál ur fölszólítja a két hon' műveltjeit. Kik ez egyeslet' czélját csupán a czímben, az állatkínzás' gátolásában keresnék, nagyon fölszínesen itélnének: a nép, a nagy tömeg' szívének, érzelmének javítása, művelése, s ekkép a nép' erkölcsi emelése azon czél, melly egy illy egyeslet által eléretik, s pedig annál bizonyosban, mennél sikeresbnek van elismerve a gyakorlati művelés a könyvekölbi tanulásnál. És a szív nemesítés, erkölcsművelés' pályáján nem legszebb helyet foglalnak-e el a nők! Közöljük hát a nővilág' kedvéért Balogh Pál ur' felszólítását egész terjedelmében, minthogy az, s pedig nem kevésbé, nőinkhez is szól:

Korunk nem csak polgári haladás', hanem a humanitás' kora is. Az értelmiség' fokunkinti kifejlésével nemesedni kell a szív' hajlamainak is. Mert ott, hol az ész, az állatiaság' köréből kiemelkedve szabadabban működhetik, s nemes rendeltetésének öntudatára jut, korlátoztatniok kell a szenvedelmeknek s vétkes hajlandóságoknak is. És egy magasb fokán az értelmi műveltségnek, tiszta világban kell föltünniök azon viszonyoknak, melyekben áll az ember a teremtettség' ezen remeke, a mindenség' élő lényeivel, s azon kötelességeknek, mellyek önkényt folynak ezen viszonyok' józan s elfogulatlan megértéséből.

Nemzetünk végre valahára fölébredt mély álmából s örvendő küszöntjük a világot, melly terjengeni kezd e hon' értelmiségi láthatárán. És ébredni kezd a nemzetiség' teljes öntudata, s ébredni azon kölcsönös viszonyok' józan felfogása, melly e nemzet' egyes tagjait egymással összeköti. És hozattak bölcsesség- és emberiség-sugalta törvények, ezen nemzet' egyes osztályait, mellyeket eddig annyi előítélet s az ó korbul reánk maradott zsarnokságszulte szokások, egymástól annyira eltávolítának, egy nyájas családáddá olvasztandók. Egy pillanat a jövőd' olly szép reményekkel teljes tükörébe, s Magyarhonnak nem lesz egy polgára sem, ki a törvényhozás' jötevé paizsa alatt, nem részesülhetne a civilisatio' összes jótéteményeiben.

Ezen egyszerű mozgalmak közt azonban csoda-e, hogy a magyar nemzet mindeddig nem terjeszthetné ki teljes figyelmét minden körüle levő lényekre, nem még azokra sem, melyek multja egész pályáján nem csekély szerepet játszanak, melyek részt vőnek vérrel szerzett hajdani dicsőségében, s melyek nemzeti gazdagságának legjövődelmesb tényezői valának. Igen is, a magyar nemzet még mindeddig csekély tekintettel volt házi állataira, ezen hű teremtményekre, melyek sorsában osztozva, annyi sok dicsőségesnek eszközei valának, s közömbös lélekkel nézé azon embertelen szívűeket, kik vad indulataiknak s fellázadt szenvedelmeknek alacsony kitöréseit, a szegény védtelen állatokon önték s öntik ki mai napiglan.

A humanitás' naponkint inkább ébredező érzelmei hangos szóval ohajtják, hogy az állatok, melyeket a teremő nem az ember' szeszélyeinek s kedvesapongásinak kielégítésére hozza létre, hanem a melyek hatalmának s teremő erejének épen olly bámulásra méltó remekei a magok' nemében mint az ember, az igazságosság' igényeiben részeseszenek, s hogy különösen azon állatok, melyek bennünket vállalatainkban hatalmasan elősegítenek, melyek az idő' viszontagsági ellen ültözetet nyújtanak s táplálásunkra szolgálnak, fölünk viszont ápolást, védelmet és szelid bánást nyerjenek. Az állati élet' törvényei tagadhatlanul kivívják, hogy az állatok ép olly érzékenyek fájdalom és kedvtöltés iránt, mint az ember, ha szinte érzéseiket öntudatra vinni s kijelenteni nem mindig képesek is; honnan ha kemény szívet árul el, ki élő lényt könnyelműen kínozni s annak fájdalmat okozni kíván: állati vadságra alacsonyítja le magát az, ki valamelly állatot megcsónkítani s életétől kinok közt megfosztani képes. Vallás, erkölcs és emberiség egyaránt kárhóztatják a durvaság és szívtelenség' ezen nemtelen kitöréseit.

Mi soknemű visszaélések történnék honunkban az állatok iránti tekintetben, tudja s fájdalommal látja minden figyelő s jobb érzésű ember. Mindennapi látmány majd minden nagyobb városban, de különösen fővárosunkban, hol az emberiség' sugallatinak nemesb eredményeit igénylenéd, a tulterhelt szekerekbe fogott s az ostor' csattogásai alatt roskadozó s alig lihegő szegény ló, a mészárszékre hurczolt s hosszús előkínzások után megölt állat; de faluinkon is épen olly gyakoriak az állatok' soknemű kínzásai, világos bizonyossággal annak, hogy még honunkban az állati élet' jelentése s rendeltetése felőli fogalmak nincsenek tisztában, s hogy nagy rész még a vadság' korának azon hiu hiedelmét táplálja keblében, mintha az állatok csak az ember' kéjtöltésére és zsarnoki hajlamai s szenvedelmének gyakorlására volnának teremtvé.

A művelt külföld már darab idő óta méltatván az állatok' védtelenségét, egyesületekbe alakult, hogy ezeket a durva és szívtelen emberek' kiméletlen bánásmódjától s kegyetlenségeitől lehetőleg megóvja. Illyen egyesületeket különösen Anglia és Németország mutathatnak fel, s a tapasztalás kivívá, hogy azok kitűzött céljoknak tökéletesen megfelelnek. Ezen társulatnak célja az ember' hatalmában levő állatokat a soknemű haszon nélküli, durva és kegyetlen bánásmód s szívrázó kínzások ellen lehetőleg megóvni, szelidebb érzelmeiket ébresztetni és táplálni az emberekben az állatok iránt, s így terjesztetni a humanitás és erkölcsszelidülés' magasztos érzelmeit, előpostáit az emberiség' szebb korának. Mert csak akkor dertül fel az emberfaj' dicsőbb életszaka, akkor víja ki mennyei származatának legfőnségesb oklevélét, ha levetkezve a letűnt századok' durvaságait, s tul-emelkedve a lealacsonyító szenvedelmek' uralgásán, a humanitás' szent sugallatit követi, minden élő lény iránti viszonyaiban. Igenis, az emberi nemesbülés' egyik lépcsőjét az állatokkal szelid bánás képezi. Ki üldözni és kínozni képes valamelly állatot, ki annak szenvedéseiben s halálos vonaglásiban gyönyört talál, ki annak kínos nyögdelésén vásárolja meg hiu kéjét s annak durva eltiprása által elégit ki alacsony önzés-sugalta haszonvá-

gyát, annak szíve el van fásulva minden szebb érzelmek iránt, annak keblét a nemesb erkölcsi haladás' boldogító érzelmei nem melegítik s az emberszeretet' magasztos ihlete nem vezérli azt életpályáján azon mennyei cél felé, melyet a vallás elénk kitűzött. Az állatkínzó a legborzasztóbb vétkek' kapujában áll, s a szenvedelmek' lázongó viharai fokonként vetkeztetik őt ki minden emberi nemesb érzelmekből s alacsonyabb fokra süllyeszti azon állatnál, melyet durva kedvtöltése vagy föllázadt indulatai' tárgyaul tüzött ki magának.

Örvendenünk kell az emberiség' nevében, hogy ezen eszmék naponként többtöbb kebelben találunk viszhangra. Bizonyítja ezt a müncheni állatkínzás elleni egyesület, melynek tagjai egypár év alatt 266-ról több mint 3000-re szaporodtak, ide nem értvén valami 80 fiókegyületet, s buzgó részt vesznek abban a királyi ház' minden tagjai, számos nagyrangu egyház és világi férfiak, a királyné' testvérének, szászaltenburgi prinz Edvárdnak s udv. tan. dr. Pernernek fáradhatlan buzgalommal vitt elnöklete s magának a nagy-lelkű bajor királynak pártfogása alatt, tagadhatlan jeléül a humanitás' lélekemelő terjedésének s a teremtés' nagyszerű jelentése' elismerésének. A londoni egylet, mely 1824-ben állíttatott fel, még fényesb helyzetet s dicsőbb eredményeket vívott ki magának. Ezen egylet' pártfogója (patron) a királyné, pártfogónéja (patronesse) a kenti hercegnő; alpártfogónéja a beauforti hgnő s több nagyrangu dámák; pártfogói (patrons) a cambridgei hg, több más hgek, marquis-k, grófok, püspökök, lordok; elnöke gr. Carnarvon. Van ezeken kívül az egyletnek négy alelnöke, fő- és alpénztárnoka, comitéja, vannak auditorai, tiszteleti tanácsnokai, tiszteleti ügyvédei, tiszteleti seborvosa, titoknoka, pénzgyűjtője. Ezen egylet' nagyszerű működései szívemelőők s az angol nemzet' nagy dicsőségére válnak.

És szelidebb korunk' e nemes tanitmányai honunkban is több helyt találtak viszhangra, s nemz. museumunk' széplelkű igazgatója, Kubinyi Ágoston ur, a szép érzésnek ohajtását tolmácsolá, midőn a magyar természetvizsgálók és orvosok' harmadik nagygyűlésén, Beszterczebányán az állatkínzást jutalomkérdés' tárgyaul tüzé ki. S hogy a nemes ügy iránti figyelem sokak' keblében rejlett, bizonyítja az, hogy a legközelebb mult országgyűlésen az állatkínzás köztanácskozás' tárgya lön. De leghangosabban nyilvánított az e tárgy iránti buzgalom a magyar természetvizsgálók és orvosok' tavali nagygyűlésén Kolozsvárott, hol egy állatkínzás elleni egylet' megalapítása pendítettén meg, azonnal aláírási ív nyitotta ott meg, mellyen azóta naponként szaporodik az aláírók' száma. És ime ezen nemeslelkűek' nevében s azok' szíves megbizásából vagyok bátor ezennel felszólítani jobbérzésű polgártársaimat ezen egylet' végképeni megalapítására. Kik hát azt szivők' nemes hajlamánál fogva pártolni kívánják, kik annak tetemes fontosságát, a műveltség' olly alacsony fokán álló népünk' erkölcsének szelidítése s nemesbítésére, s általában véve a nevelésre és közvéleményre, méltatni tudják, méltóztassanak e folyó hó' 27-kén (csütörtökön) d. u. 4 órakor, a természettudom. társulat' teremében, a seminariumi templom' átellenébeni Palikucsevni-házban, 314. sz. alatt, megjelenni s a nemes tárgy felőli tanácskozást szíves részvétők által előmozdítani. — Almási B a l o g h P á l.

